TA’LIM SIFATINI OSHIRISHDA RAQAMLASHTIRISHNING AHAMIYATI

Allamova Nigoraxon Adham qizi
Guliston davlat pedagogika instituti talabasi

Annotsatsiya. *Ushbu maqolada raqamlashtirishning bugungi kundagi ahamiyati undagi qulayliklar va zamonaviy texnologiyalarlarning imkoniyatlaridan samarali foydalanish haqidagi fikrlar yoritilgan.*

Kalit so‘zlar. *Raqamlashtirish, zamonaviy texnologiyalarlar, axborot tizimi, elektron ta’lim, elektron darsliklar, o‘qitish tizimi.*

Bugungi jamiyatda ilm-fan jadal suratlar bilan o‘smoqda. Axborot-komunikatsiyalari keng yoyilgan kunda fanga yangi o‘zgarishlar kirib kelmoqda hamda raqamlashtirishga e’tibor kuchaymoqda. Nafaqat ta’lim sohasida balki boshqa sohalarning rivoji uchun ham raqamlashtirish ko‘plab yengilliklar olib kelmoqda.

Avvalo biz raqamlashhtirish tushunchasi bilan tanishaylik. Raqamlashtirish axborotni raqamli (ya’ni kompyuterda o‘qiladigan) formatga aylantirish jarayoni hisoblanadi.

Raqamli texnologiyalar asosida yaratilgan ta’lim elementlari turli xil grafik, matnli, video, audio, foto, musiqiy to‘plamlardan iborat bo‘ladi. Bunday tizimlarni o‘rganishni maktab ta’limidan boshlash maqsadgga muvofiqdir. Bu talabni qo‘yilishi o‘quvchilar uchun keyingi hayot yo‘llarida o‘z kasblarini ustasi bo‘lishi uchun ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Avvalgi maktab ta’lim tizimida qo‘yiladigan talablar o‘qish, yozish, hamda kerakli bilmlarga ega bo‘lish edi. Hozirda esa raqamlashtirishni o‘rganish zamon bilan hamnafaslikni tashkil etmoqda. Bolalarni yoshlikdan bunday bilimlarni o‘rganishi va uni qo‘llay bilishi ularning yutug‘i hisoblanadi.

Maktabgacha ta’lim muassasalarida raqamlashtirish borasida YUNISEF tomonidan O‘zbekistondagi ta’lim sohasini rivojlantirish uchun “Learning passport” nomli raqamli ta’lim platformasini yaratish, O‘zbekistondagi Yaponiya JICA vakolatxonasi tomonidan “O‘zbekistonda alohida parvarishga ega bolalar bilan ishlaydigan pedagog kadrlarning malakasini oshirish bo‘yicha” loyihasi amalga oshirildi.

Mamlakatimiz maktablarida xalq ta’lim vazirligi tomonidan maktab ta’limini raqamlashtirish, maktab ta’limiga axborot komunikatsion texnologiyalarlarni integratsiya qilish, o‘qituvchi, o‘quvchi va ota-onalarning interaktiv muloqatlarini rivojlantirish, masofaviy va mustaqil ta’lim olish uchun imkoniyatlarni amalga oshirish maqsadida kundalk.com raqamli ta’lim platfformasi ishlab chiqildi. Bu tizim hozirda amalda qo‘llanilmoqda. Uning bir qator qulayliklari mavjud. Avvalo, o‘qituvchining vaqti tejaladi, ularga elektron jurnaldan foydalanish bepul taqdim etiladi. Misol sifatida aytishimiz lozimki, qator rivojlangan mamlakatlarda o‘qituvchilari buning yordamida har chorakda 20 soatdan ortiq ish vaqtini tejaydi. Mazkur tejalgan vaqtni esa o‘qituvchi bolalar bilan ijodiy shug‘ullanishga yoki qo‘shimcha o‘quv materiallarini o‘zlashtirishga sarflashi mumkin.

O‘quvchilarning bilim salohihyatini oshirish maqsadida ular uchun maxsus elektron darsliklar ham taqdim etilgandir. Elektron darsliklar – o‘quv predmetini yoki uning kata qismini bevosita kompyuter yordamida mustaqil yoki o‘qituvchilar yordamida o‘zlashtirish imkoniyatini beradigan uslubiy majmua hisoblanadi. Ushbu elektron darsliklar o‘quvchilarga o‘quv majmuasini qulay va oson o‘zlashtirishga yordam beradi. U ta’lim oluvchida eng muhim tushunchalarni va qonuniyatlarni tushunish hamda eslab qolishni yengillashtiradi .

O‘quvchilarni bilim olishlarini yaxshilash uchun ta’lim tizimiga bir qator o‘zgartirishlar kiritildi. Ularga online ta’lim tizimidan foydalanish imkoniyati yaratildi. Online ta’lim tizimining bizning mamlakatimizga kirib kelish tarixi pandemiya bilan bog‘liqdir. Yurtimizda Covid-19 pandemiyasi davrida ta’limning an’anaviy tizimdan noananaviy tizimga o‘tilganligi bir qancha imkoniyatlarni yartdi. Eng quvonarlisi bu pandemiya davrida o‘quvchilarning ta’lim olishdan uzulmaganligi bo‘ldi.

O‘quvchilar o‘z darslarini online tarzda davom ettirishdi. O‘qitish davomida o‘quvchilarda ijobiy fikrlar yuzaga keldi. Ularga videodarslar, mavzuga oid roliklar, so‘rovnoma, forum, chat, ma’ruzalar tashkil etilganligi yangilik bo‘ldi. Online ta’lim tizimi biz uchun imkonsiz jarayonday tuyular edi. Bu tizimga o‘tishga vaqt ham, texnik imkoniyatlar jihatidan ham tayyor emas edik.

Pandemiya esa bu jarayonni jadal suratlar bilan tezlashtirib yubordi. Internet haqida ma’lumotgga ega bo‘lmaganlar u haqida tushunchalar hosil qilishdi. O‘qituvcvhilar ham bunday tizimga yanqindan yondashdilar. Axborot texnologiyalarlari va masofaviy pedagogik texnologiyalarlar bo‘yicha bir qattor bilim va tajribalarga ega bo‘lishdi.

Pandemiya vaqtidagi davom etayotgan o‘quv yilini sifatli yakunlash, xorijiy davlatlar tajribasi va vaziyatlardan kelib chiqib, oliy o‘quv yurtlarida bitiruv imtihonlarini online shaklda o‘tkazish, o‘quv yuklamalarini va dasturlarni qayta ko‘rib chiqish, oliy o‘quv yurtlarida amaliy ko‘nikmalarni

rivojlantirishga e’tiborni kuchaytirish, bosqichma – bosqich masofaviy shaklda pedagoglar malakasini oshirish, dars mashg‘ulotlarini masofadan kuzatish kabi masalalarga alohida urg‘u beriladi. Pandemiya davrida mamlakatlar uchun raqamli texnologiyalarlar hamda ular bilan bo‘liq ko‘nikmalarniqabul qilishni taqazo qildi.

21-asr uchun ko‘nikmalar jamlanmasi.

Raqamlashtirish endi tarmoq muammosi emas, balki barcha tarmoqlar va ishtirokchilarni qamrab oladi. Raqamli talablarni qondirish maqsadida qator izlanishlar olib borilmoqda. Borgan sari online bo‘lib borayotgan dunyoda texnologiyalarlar va tegishli raqamli ko‘nikmalarga kirish mamlakatlar rivojlanishi, xavfsizligi va inklyuzasi uchun juda muhim bo‘ladi. Bugungi jamiyat talabi raqamli savodxonlikka ega bo‘lgan kadrlar hisoblanadi.

Foydalalanilgan adabiyotlar:

1. Ishmuhammedov R., Abduqodirov A., Pardaev A., Ta’limda innovatsion texnologiyalar. - Toshkent: Iste’dod - 180 b.
2. https:/yuz.uz/uz/newsonlayn ta’lim – yutuqlar – o‘zimizniki.
3. https;//corp.tsue.uz.
4. Raqamli savodxonlik to‘g‘risida.infocom.uz.
5. https://www3.weforum.org/docs/WEFUSA_NewVisionforEducation_ Report2015.pdf

5-sho‘ba: